Nr 474. Kraków, Czwartek 15 Października 1908. Rok XXVII.

NOWA REFORMA

NUMER PORANNY

„Nowa Reforma“ wychodzi dwa razy dziennie.

Numer poranny wychodzi codziennie prócz poniedziałków i dni poświątecznych. Numer popołudniowy codziennie prócz niedziel i świąt.

Prenumerata wynosi:

	rocznie:	półrocznie:	kwartalnie:	miesięcznie:
w Krakowie	24 koron	12 koron	6 koron	2 korony
w Austro-Węgrzech:				
z jednorazową przesyłką pocztową	32 „	16 „	8 „	2 „ 70 hal.
z dwurazową „ „	38 „	19 „	9 „ 50 h.	3 „ 20 „
w państwie niemieckiem	36 „	18 „	9 „	3 „
w innych państwach	48 „	24 „	12 „	4 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do ADMINISTRACYI „NOWEJ REFORMY“ w Krakowie.

Adres Redakcyi i Administracyi: KRAKÓW, ULICA JAGIELLOŃSKA 10. — Telefon Nr. 41.

Rękopisów nadsyłanych Redakcya nie zwraca.

We Lwowie sprzedaż numerów po 6 halerzy: w Biurze dzienników A. OLSZEWSKIEGO, ulica Kilińskiego 2 i w BIURZE PLOHNA ulica Karola Ludwika 9.

Cena numeru 4 hal., z przesyłką pocztową 6 hal.

Zniesienie stanu wojennego w Królestwie.

Już we wczorajszym popołudniowym numerze naszego dziennika, w depeszy naszego warszawskiego korespondenta donieśliśmy, że z dniem wczorajszym zniesiono stan wojenny w Królestwie — z wyjątkiem gubernii piotrkowskiej, a natomiast wprowadzono stan ochrony wzmocnionej, a w gubernii warszawskiej i radomskiej stan ochrony nadzwyczajnej.

O zarządzeniu tem wczorajszy warszawski „Przegląd Poranny“ zamieszcza następującą depeszę z Petersburga:

Stan wojenny w dziewięciu guberniach Królestwa Polskiego z dniem 14 października zostaje zniesiony. Zamiast stanu wojennego wprowadzony zostaje stan ochrony wzmocnionej, z pewnemi jednak obostrzeniami.

Stan wojenny pozostanie nadal utrzymany jedynie w gubernii piotrkowskiej.

Urzędowe zawiadomienie o zniesieniu stanu wojennego w Królestwie, ogłoszone we wczorajszym „Warszawskim Dniewniku“, brzmi następująco:

Na mocy Najwyższego ukazu z dnia 11-go października r. b., gubernie: suwalska, łomżyńska, płocka, siedlecka i lubelska, oraz gub. kaliska, z wyjątkiem powiatów sieradzkiego i łęczyckiego, i gub. kielecka, oprócz powiatu olkuskiego, ogłoszone, zamiast w stanie wojennym, **w stanie ochrony wzmocnionej na rok jeden.**

a gubernie radomska i warszawska **w stanie ochrony nadzwyczajnej na termin sześciu miesięcy**, z przyznaniem prawa głównego naczelnika co do tych dwóch gubernij generał-gubernatorowi warszawskiemu.

Sytuacya polityczna.

(Telegr. „Nowej Reformy“)

Konferencya mocarstw.

Wiedeń. Zwołanie konferencyi międzynarodowej jest jeszcze zawsze wątpliwem. W dniu wczorajszym nadeszły zarówno z Konstantynopola jak i z Londynu wiadomości, z których wynika, że dyspozycye dla konferencyi się zmieniły, albowiem Turcya obawia się dalszych strat, Anglia zaś również nie życzy sobie konferencyi, ze względu na Turcyę i Dardanele. — Na wypadek konferencyi wszystkie mocarstwa bałkańskie domagają się dopuszczenia do niej i żądają kompensaty. Mocarstwa na kompensatę jużby się zgodziły, lecz nie dopuszczą państw bałkańskich do konferencyi. Serbia w razie konferencyi otrzymałaby jako kompensatę wybudowanie przez europejski syndykat kolei do morza Adryatyckiego, oraz rozmaite ulgi taryfowe i udział w obradach komisyi dunajowej. Rumunia żąda części Debrudży z twierdzą Illistryą, która dzisiaj znajduje się w rękach Bułgaryi. Turcya ma otrzymać pożyczkę europejską i odszkodowanie finansowe od Bułgaryi i Grecyi za ogłoszenie niezawisłości Bułgaryi i eneksyi Krety. Rosya żąda otwarcia Dardanelów.

Paryż. Ag. Havasa donosi z Londynu: Anglia akceptuje w zupełności przedłożony przez ministra Izwolskiego program konferencyi, który jednak nie zawiera sprawy cieśniny morskiej, do czego potrzeba zgody Rady ministrów.

Konstantynopol. Organ wielkiego wezyra „Jeni Gazetta“ donosi, że Turcya nie weźmie żadnego udziału w konferencyi europejskiej i życzeniem jej jest, aby sporne sprawy zostały uregulowane w drodze wymiany not pomiędzy mocarstwami. — Myśl zwołania konferencyi traci coraz więcej zwolenników.

Londyn. „Times“ donosi, że Rosya poczyniła Serbii przyrzeczenia, iż bronić będzie jej interesów na konferencyi.

Londyn. „Daily Graphic“ występuje przeciw konferencyi międzynarodowej i zaznacza, że kompensata dla Serbii lub Grecyi bez porozumienia z Turcyą jest niemożliwą. Do polityki Greya nie można mieć zresztą zaufania, gdyż Grey w ciągu 8 dni trzykrotnie zmieniał przekonanie, a początkowo sam był przeciwnym konferencyi. „Daily Graphic“ dodaje w końcu, że w razie rewizyi traktatu berlińskiego należałoby pociągnąć do odpowiedzialności Rumunię, gdyż wydalanie żydów z tego kraju sprzeciwia się traktatowi berlińskiemu.

Konferencye dyplomatyczne.

Berlin. B. Wolffa donosi: Ks. Bülow przyjął wczoraj ambasadorów tureckiego, japońskiego i angielskiego i konferował z nimi o bieżących kwestyach politycznych. Prawdopodobnie następnie także i zastępcy innych państw zostaną przyjęci. Wczoraj odbył też kanclerz dłuższą konferencyę z austryackim ambasadorem, która wykazała istotną zgodę zapatrywań obu mężów stanu we wszystkich kwestyach zagranicznej polityki.

Londyn. Ambasadorowie niemiecki, turecki i włoski, oraz poseł grecki odbyli wczoraj konferencyę z sekretarzem stanu spraw zagranicznych Greyem. Także dłuższą konferencyę z Greyem odbył minister Izwolski.

Paryż. Ag. Havasa donosi z Belgradu: Serbski minister spraw zagranicznych ma się udać w kwestyi bałkańskiej do Berlina, Paryża, Londynu i Rzymu. Jak słychać, Pasicz, przywódca partyi opozycyjnej, uda się po porozumieniu z rządem w podróż do Petersburga.

Austro-Węgry a Niemcy.

Wiedeń. Między gabinetem w Wiedniu a Berlinie nastąpiło widoczne oziębienie. — W wiedeńskich kołach miarodajnych zrobiło bardzo przykre wrażenie, że półurzędowa „Koelnische Ztg“ zamieściła artykuł, w którym oświadcza, że Niemcy zmuszone są ze względu na sojusz popierać Austryę. „N. Fr. Presse“ pisze w tej sprawie co następuje:

„W organie rządu niemieckiego podniesiono niedawno z pewną rezygnacyą, że Niemcy w obecnem przesileniu na Wschodzie stoją wiernie po stronie Austryi, mimo niewygodnej sytuacyi, w jakiej się znajdują skutkiem naszej polityki. Austro-Węgry bardzo ubolewają z powodu tej niewygody, mimo że natura sojuszu prawie z konieczności wyklucza możliwość, aby sojusz przynosił same korzyści. Przypadek zrządził, że właśnie teraz mamy nowy dowód, iż polityka Austro-Węgier mogłaby także stosunek monarchii do innych mocarstw wygodniej urządzić, gdyby nie sojusz z Niemcami i wynikające z niego obowiązki“.

„N. Fr. Presse“ wskazuje na artykuł „Tempsa“, życzliwy bardzo dla Austryi, który powiada, że Francya byłaby w stanie wyrządzić Austryi wielkie przysługi, gdyby Austrya zdołała w sprawie marokańskiej zająć korzystniejsze dla Francyi stanowisko.

Jako dowód oziębienia stosunków między Berlinem a Wiedniem służyć może także oświadczenie austro-węgierskiego ambasadora w Paryżu hr. Kuevenhüllera po ostatnich wydarzeniach w Casablanca, w których interweniował konsul niemiecki, kiedy to chodziło o dwóch dezerterów legii cudzoziemskiej, poddanych austryackich. Hr. Kuevenhüller oświadczył wtedy, że konsul niemiecki na zbyt był gorliwym.

Wypadki bałkańskie.

(Telegr. „N. Reformy“).

Po aneksyi.

Sarajewo. „Bośnische Post“ donosi, że w Mostarze ma być utworzoną komenda korpuśna.

Kotar. Austryacki krążownik „Św, Jerzy“ wyruszył ku wybrzeżom koło Dulcinio. Jest to jeden z największych krążowników floty austryackiej. Rozporządza on 36 armatami i 628 ludźmi załogi. Pojemność tego okrętu wynosi 7300 tonn.

Czerniowce. Rada miasta uchwaliła manifestacye z powodu aneksyi Bośni i wysłała odnośny telegram do cesarza.

Londyn. Jak donosi „Times“, w tych dniach ma się pojawić komunikat rządu rosyjskiego, iż Rosya uważa aneksyę Bośni i Hercegowiny za naruszenie traktatu berlińskiego.

Bojkot Austryi.

Konstantynopol. Agitacya za bojkotem trwa dalej i rozszerza się także na prowincyach. „Ikdam“ wzywa naród do walki ekonomicznej, przez co nadarza się sposobność podniesienia przemysłu rodzimego. Dziennik „Sabah“ występuje przeciw krokom ambasadora austro-węgierskiego w sprawie bojkotu.

Mowcy podczas onegdajszego meetingu wzywali do porzucenia polityki uczuć i do przejścia do polityki realnej. To hasło podjął obecnie komitet młodoturecki i prasa turecka.

Tryest. Dyrekcya Lloydu otrzymała wczoraj następujące informacye: W Salonice sytuacya niezmieniona. Ruch bojkotowy trwa dalej. Okrętu „Marya Teresa“ w Cavallo nie dopuszczono do wyładowania. — W Jaffie okręt Lloydu „Eutorpe“ demonstranci wstrzymali od wyładowania. Obawiają się, że ruch bojkotowy rozszerzy się na całą Syryę.

Jaffa. Po przybyciu austryackiego parowca, zniewolono robotników portowych do bojkotu. Małe parowce odwiozły podróżnych i pakunki na ląd. Tłum podpalił austryacki budynek wojskowy i zniszczył wóz i skrzynkę pocztową.

Tryest. Wobec bojkotu austryackich towarów i okrętów w Lewancie, tutejsza Izba handlowa i przemysłowa odwołała się do ministrów: spraw zagranicznych i spraw wewnętrznych z prośbą o energiczne zarządzenia dla ochrony wolności ruchu.

Konstantynopol. Austro-węgierski ambasador imieniem swego rządu poczynił poważne kroki u wielkiego wezyra w sprawie bojkotu okrętów austryackiego Lloydu. — Wielki wezyr obiecał dać odpowiednie wskazówki dyrektorowi policyi w Konstantynopolu i ministrowi spraw wewnętrznych.

Konstantynopol. Bawiący tu Węgrzy ogłaszają w dziennikach, że pochwalają bojkot towarów austryackich i proszą Turków, by kupowali tylko u Węgrów.

Położenie w Czarnogórze.

Cetynia. Dyplomatyczny zastępca Włoch, który bawił na urlopie, otrzymał rozkaz od swego rządu, aby natychmiast wracał do Cetynii, i przybył tu wczoraj w nocy. Także grecki agent dyplomatyczny powrócił. Wczoraj odbyły się przed serbskiem poselstwem wielkie manifestacye z sympatyami dla Serbii. W całym kraju odbywają się ciągle meetingi z protestem, wzywające rząd do natychmiastowej energicznej akcyi celem strzeżenia interesów Czarnogóry i narodu serbskiego. Wczoraj ukazem książęcym zamknięta została nadzwyczajna sesya skupczyny.

Zajścia w Belgradzie.

Belgrad. Wczoraj wieczorem odbyła się przed pałacem królewskim, przed angielskiem poselstwem i ministerstwem wojny manifestacya z muzyką, sztandarami i korowodem. W pochodzie brali też udział liczni posłowie, profesorowie uniwersytetu, oficerowie, panie itd. Wznoszono okrzyki na cześć króla i następcy tronu, oraz Bośni i Anglii, a przeciw Austryi i serbskiemu bankowi kredytowemu, który stoi w związku z Laenderbankiem.

Belgrad. Rząd upoważnił Bank narodowy do emisyi nowych not papierowych w wysokości 10 proc. not, znajdujących się obecnie w obiegu. Emisyę tę łączą z kredytami wojskowemi, których rząd zażądał w skupczynie.

Belgrad. Wczoraj królewskim ukazem otwarto zwyczajną sesyę skupczyny.

Sprawa kolei oryentalnej.

Kolonia. Jak „Koeln. Zeitung“ donosi, niemiecki poseł w Sofii zawiadomił rząd bułgarski, że jak długo Bułgarya nie oświadczy gotowości wypełnienia swych obowiązków wobec Turcyi i zwrotu kolei oryentalnej lub płacenia Towarzystwu codziennego odszkodowania 15.000 franków, nie można zajmować się sprawą niezawisłości Bułgaryi.

Sofia. Dyplomatyczni zastępcy Austro-Węgier i Niemiec poczynili wczoraj ponownie u rządu bułgarskiego przedstawienia w sprawie kolei oryentalnej i zarazem zaznaczyli, że uznanie niezawisłości Bułgaryi może być wzięte pod rozwagę przed uregulowaniem w zadawalniający sposób wszystkich kwestyi kolei oryentalnej.

Rada ministrów zajmowała się onegdaj i wczoraj tą sprawą. Według zapewnień kół urzędowych, rząd jest skłonny zadowolić materyalne żądania tow. kolejowego, ale rychłe załatwienie sprawy prawdopodobnie będzie uniemożliwione wskutek tego, że do uregulowania jej potrzebna jest zgoda Porty, co w obecnem położeniu trudno byłoby osiągnąć.

Sprawa kreteńska.

Paryż. Ag. Havasa donosi z Kanei: Izba kreteńska zatwierdziła zjednoczenie Krety z Grecyą i wybrała komisyę, która sprawować ma władzę w imieniu króla greckiego. — Władza komisyi ustanie, gdy rząd obejmie władzę na wyspie.

Flota angielska na Wschodzie.

Smyrna. Ag. Havasa donosi: Sześć angielskich krążowników przybyło do anatolskiego wybrzeża naprzeciw wyspy Rodos.

Sofia. Agencya bułgarska donosi: Rozpowszechniona za granicą wiadomość, jakoby tutejsza policya wykryła spisek na życie króla Ferdynanda i łącznie z tem dokonała licznych aresztowań, jest nieprawdziwą.

Konstantynopol. Jak słychać, ministerstwo wojny podpisało wczoraj kontrakt w sprawie dostawy 2500 koni rosyjskich i 1500 węgierskich.

Z Sejmu krajowego.

(Telefonem).

Lwów. Na wczorajszem posiedzeniu Sejmu przed przystąpieniem do porządku dziennego, pos. Staruch złożył oświadczenie, że na ostatniem posiedzeniu, wspominając o Kościuszce, nie miał zamiaru obrażania uczuć narodowych polskich, które szanuje. Powiedział tylko, że w szkołach uczy się dzieci ruskie takich rzeczy, które ich nie zajmują.

Marszałek oświadczył, że słów pos. Starucha na poprzedniem posiedzeniu nie zauważył, inaczej byłby ich nie zostawił bez odpowiedzi. Wobec oświadczenia posła Starucha, uważa rzecz za załatwioną.

Następnie pos. Adam popierał petycyę Sokoła w Białej o subwencyę na budowę sokolni.

W dyskusyi nad utworzeniem nowego powiatu autonomicznego w Przeworsku, pos. Jędrzejowicz oświadczył się za wnioskami komisyi administracyjnej, oraz odpierał zarzuty pos. Skołyszewskiego przeciw Radom powiatowym.

Pos. Stapiński oświadczył imieniem swojego klubu, że głosować będzie przeciw wnioskom komisyi ze względów zasadniczych. Tworzenie nowych Rad powiatowych przyczyniłoby się do pomnożenia trudności na drodze ludowców, dążących do zmiany administracyi.

Pos. Garapich wyłuszczył powody, które skłoniły większość komisyi administracyjnej do oświadczenia się za utworzeniem nowego powiatu autonomicznego w Przeworsku. Stało się to głównie ze względu na cukrownię w Przeworsku. Fabryka jest nadzwyczaj ważnym czynnikiem ekonomicznym i przyczynia się do wzbogacenia okolicznej ludności. Mowca przedstawia trudności, jakie cukrownia przeworska musiała pokonać. Większość komisyi była zdania, że należy tej fabryce użyczyć poparcia przez stworzenie Rady powiatowej.

Pos. Skarbek bronił Rad powiatowych przed zarzutami posła Skołyszewskiego, a w końcu wniósł poprawkę, aby we wniosku komisyi zamiast słów: „jak najprędzej“ wstawić słowa: „po wszechstronnem zbadaniu przedstawi Sejmowi odpowiednie wnioski“.

Po zamknięciu dyskusyi przemawiali jako mowcy generalni: pos. Jedynak przeciw i pos. Merunowicz za.

Przy faktycznych sprostowaniach pos. Stefczyk oświadczył, że to, co mówili pos. Skołyszewski i Jedynak, jest ich zapatrywaniem osobistem a nie zapatrywaniem klubu ludowców.

Pos. Stapiński stwierdził, że pod tym względem nie zapadła w klubie żadna uchwała i klub nie uważał tej dyskusyi za sposobność do zaznaczenia zasadniczego stanowiska swego w sprawie autonomii.

Po przemówieniu sprawozdawcy pos. Starzyńskiego przyjęto wniosek komisyi z poprawką pos. Skarbka. Wniosek pos. Skołyszewskiego, domagający się odesłania sprawozdania raz jeszcze do komisyi, upadł. — Głosowali za nim tylko ludowcy i oba kluby ruskie.

Następnie rozpoczęła się dyskusya nad sprawozdaniem komisyi bankowej o działalności patronatu spółek reifeisenowskich. Przemawiali pos. Krynicki, Skwarko, Stefczyk poczem posiedzenie zamknięto.

Następne posiedzenie w piątek o godz. 10 rano.

Projekt reformy wyborczej.

Lwów. Na piątkowem posiedzeniu Sejmu zgłoszony będzie wniosek w sprawie projektu reformy wyborczej, uchwalonej przez klub lewicy demokratycznej. Klub lewicy proponuje, aby Sejm składał się z **200** członków.

Z tego **149** posłów ma być wybranych w grupie wyborów powszechnych, opartych na podstawie czteroprzymiotnikowego prawa głosowania.

Dotychczasowa liczba **12** wirylistów pozostaje ta sama.

Z grup zawodowych ma być wybranych **39** posłów, mianowicie:

22 mandaty mają przypaść rolnikom, opłacającym podatku gruntowego przynajmniej 150 koron.

Izby handlowo-przemysłowe mają otrzymać po **2** mandaty;

Izby rękodzielnicze (Związki stowarzyszeń przemysłowych) mają otrzymać po **2** mandaty;

Towarzystwa rolnicze we Lwowie i Krakowie, Izby adwokackie we wschodniej i zachodniej części kraju, Izby lekarskie we Lwowie i Krakowie, wreszcie Izba inżynierska we Lwowie otrzymać mają po **1** mandacie.

Pierwsze czytanie wniosku nastąpi prawdopodobnie z początkiem przyszłego tygodnia.

Motywów, dla których lewica wprowadza reprezentacye zawodowe obok podstawowej kuryi powszechnej, należy szukać w dążeniu do zabezpieczenia interesów narodowych.

Lwów. Subkomitet komisyi dla reformy wyborczej obradował wczoraj. Obrady, jak dotąd, były poufne.

Sprawa ustawy łowieckiej.

Lwów. Komisya administracyjna obradowała wczoraj pod przewodnictwem posła Laskowskiego nad projektem ustawy łowieckiej, zestawionym przez subkomitet. Pomimo energicznych żądań posłów demokratycznych, przewodniczący komisyi, mimo że nie ma prawa czynienia wniosków, postawił wniosek, aby nie było ogólnej dyskusyi — aczkolwiek żądano jej, gdyż projekt subkomitetu różni się od projektu Wydziału krajowego i posła Skołyszewskiego.

Posłom demokratycznym chodziło tu o niektóre zasady, między innemi o stanowisko autonomiczne. Projekt Wydziału krajowego i poprzednie uchwały Sejmu zapewniały autonomię wydziałom powiatowym i przyznawały im głos w niektórych wypadkach (starostom — po wysłuchaniu wydziałów powiatowych), obecnie zaś subkomitet skreślił te postanowienia i oddał je starostom, a natomiast wprowadził postanowienie, że wydziały powiatowe tylko wtedy należy zapytywać, gdy chodzi o wyjątkowe wybijanie zwierzyny w czasie ochronnym.

Dyskusyi ogólnej nie było i bez sprawozdania referenta oraz przygotowania się, przystąpiono do dyskusyi szczegółowej.

W dyskusyi tej zabierał niekiedy głos namiestnik.

Prawie wszystkie wnioski posłów demokratycznych, zmierzające bądź do uchylenia usterek w tym projekcie, bądź do lepszego zabezpieczenia interesów ludności wiejskiej — odrzucono.

Obrady trwały 4 godziny i w tym czasie przyjęto 17 paragrafów na ogólną liczbę 98.

Lwów. W uzupełnieniu sprawozdania o przebiegu obrad komisyi administracyjnej podnieść należy, że namiestnik bronił uporczywie projektu rządowego i zwalczał konsekwentnie wszelkie poprawki, zdążające do nadania ustawie cechy autonomicznej.

Z komisyj.

Lwów. Komisya budżetowa załatwiła wczoraj wieczór dalsze działy budżetu na rok 1908/9 na cele przemysłowe i szkolnictwo handlowe i przemysłowe na podstawie referatu posła Żardeckiego, — wydatki na koleje na podstawie referatu pos. Skołyszewskiego, część wydatków na rolnictwo na podstawie referatu posła Stefczyka i inne. Na dzisiejszem posiedzeniu komisyi będzie załatwiona reszta budżetu na rok 1909. Pos. Skołyszewski otrzyma referat o szpitalu lwowskim, pos. Loewenstein sprawy przemysłu i rękodzieła, pos. Rutowski klęski elementarne, poseł Kędzior dary z łaski. Komisya zakończy dziś obrady i generalny sprawozdawca komisyi pos. Milewski przystąpi do wygotowania generalnego sprawozdania.

Komisya gospodarstwa krajowego na podstawie referatu pos. Wasunga załatwiła wniosek pos. Kędziora w sprawie kształcenia instruktorów rolniczych i uchwaliła polecić Wydziałowi krajowemu, aby do budżetu na rok 1908 wstawił na ten cel kwotę 10.000 koron, oraz odnieść się do komisyi budżetowej, aby wstawiła na ten cel na rok 1909 3000 koron. Nadto na podstawie referatu pos. Cieleckiego załatwiła komisya wniosek Wydziału krajowego w sprawie podniesienia chowu drobiu.

W komisyi dla reform agrarnych referował pos. Witos przedłożenie Wydziału krajowego o włościach rentowych.

Komisya szkolna przeprowadziła wczoraj dyskusyę informacyjną nad sprawozdaniem posła Adama o szkolnictwie ludowem.

Koło sejmowe.

Lwów. Polskie koło sejmowe zbiera się na posiedzenie w niedzielę.

Lwów. Prezes Koła polskiego dr Głąbiński powrócił z Budapesztu.

Sprawy wewnętrzne monarchii.

(Telegr. „N. Reformy“).

Z Sejmu czeskiego.

Praga. Wczorajsze posiedzenie Sejmu otworzył marszałek o godzinie 11 i pół. Pos. Mały zgłosił protest przeciw legalności tego posiedzenia a pos. Herold imieniem posłów niemieckich również zaprotestował przeciw legalności posiedzenia i zapowiedział wniesienie protestu na piśmie. Następnie marszałek i namiestnik odpowiadali na interpelacye. Całe posiedzenie Sejmu wypełniła techniczna obstrukcya.

Następne posiedzenie odbędzie się dziś przed południem.

Praga. Po wczorajszem posiedzeniu miały się odbyć posiedzenia kilku komisyj. — Komisya szkolna i kultury krajowej nie miały kompletu. Na posiedzenie komisyi przemysłowej przybyli także niemieccy członkowie. Miano dokonać wyboru przewodniczącego. Ze strony niemieckiej postawiono kandydaturę pos. Pachera. Przed wyborem zażądali Czesi od Niemców oświadczenia, że są gotowi brać w pracach komisyi udział i zaprzestać obstrukcyi w tej komisyi. Imieniem członków komisyi oświadczył pos. Strache, że na to nie może dać odpowiedzi i że stanowisko niemieckich członków będzie zależne od stanowiska Niemców w plenum. Przy głosowaniu na Pachera padło 11 głosów, 1 głos na Strachego, 2 kartki były czyste, a 11 na prowizorycznego przewodniczącego pos. Chotka. Niemcy nie osiągnęli więc większości.

Na to pos. Strache złożył oświadczenie, że prezydyum komisyi, według umowy wszystkich stronnictw, miało przypaść Niemcom; ponieważ większość Czechów nie uwzględniła tej umowy i kandydat niemiecki pozostał w mniejszości, Niemcy uważają to za zerwanie umowy i nie mogą brać udziału w dalszych pracach komisyi. — Potem Niemcy opuścili salę, mimo to jednak komisya obradowała dalej.

Praga. Sytuacya polityczna w ciągu dnia wczorajszego się nie zmieniła. Podczas wczorajszej obstrukcyi przyszło do burzliwych scen. Szczególnie Niemcy atakowali pos. Klofacza, wołając do niego: Idź pan do Serbii, tam pana zrobią ministrem i królem.

Praga. Minister handlu dr Fiedler przybył tu wczoraj po południu.

Z Sejmu styryjskiego.

Grac. Na wczorajszem posiedzeniu Sejmu rozdzielono sprawozdanie politycznej komisyi z projektem nowej ordynacyi krajowej i ordynacyi wyborczej do Sejmu, wypracowanej na podstawie rezultatu obrad między stronnictwami krajowemi. Projekt w istocie swej opiera się na zasadach zastępstwa interesów i rozszerzeniu prawa wyborczego przez zwiększenie liczby mandatów. Nowy projekt pomnaża liczbę mandatów dla księstwa Styryi o 16 tak, że przyszły Sejm według projektu ma liczyć 86 posłów.

Zmiany w ministerstwach.

Praga. „Prager Tagblatt“ donosi, że w najbliższych dniach nastąpią ważne zmiany personalne w ministerstwie skarbu i ministerstwie kolejowem. W ministerstwie skarbu pójdą wkrótce na emeryturę: szef sekcyi br. Jorkasch Koch i Kniaziołucki. Przy tej sposobności zamierza minister skarbu przeprowadzić ważne zmiany w organizacyi ministerstwa. Również w ministerstwie kolei zajdą znaczne zmiany, chociaż nowa organizacya kolei państwowych nastąpi dopiero z dniem 1 stycznia 1910 roku. Szef sekcyi w tem ministerstwie Buschman pójdzie w najbliższym czasie na dłuższy urlop i ma być potem powołany na inne ważne stanowisko, a na emeryturę pójdą szefowie sekcyi Dopler i dr Röll.

Delegacye.

Budapeszt. Komisya dla marynarki delegacyj węgierskiej na wczorajszem posiedzeniu przyjęła w dyskusyi ogólnej i szczegółowej budżet marynarki.

TELEGRAMY

z dnia 15 października.

Wiedeń. Na wczorajszem walnem zgromadzeniu „Unionbanku" uchwalono podwyższyć kapitał akcyjny z 50 na 70 milionów koron, celem fuzyi tej instytucyi z miedzynarodowem Twem elektrycznem.

Podróże króla hiszpańskiego.

Wiedeń. Król i królowa hiszpańska oraz królowa matka przybyli tu wczoraj samochodem z Halbturn. Wieczorem ambasador hiszpański wydał na ich cześć obiad.

Arcyks. Franciszek Ferdynand w Rzymie?

Wiedeń. „N. Fr. Presse" donosi z bardzo dobrego źródła, że następca tronu arcyks. Franciszek Ferdynand uda się wkrótce do Rzymu. Życzliwe stanowisko, jakie Włochy zajęły w sprawie Bośni i Hercegowiny, stoi w związku z tą podróżą, na którą zgadza się także Watykan. Rokowania co do bliższego ułożenia programu podróży są w toku.

Strajk w uniwersytetach rosyjskich.

Petersburg. Pet. Ag. tel. donosi: Studenci instytutu górniczego postanowili przerwać wykłady, natomiast studenci instytutów: komunikacyi, inżynieryi i elektrotechniki, postanowili nie przerywać zajęć. W uniwersytecie wykładów nie można było wznowić. — Dziś za zezwoleniem władz odbędzie się wiec w uniwersytecie.

Epidemia cholery.

Petersburg. Pet. Ag. tel. donosi: W ciągu ostatniej doby zachorowało na cholerę w mieście 77 osób, zmarło 27, w okolicy zachorowało 19, w gubernii 28, zmarło 22.

Petersburg. Ogólna liczba chorych na cholerę wynosi tu 1024 osób.

Z Maroka.

Madryt. Hiszpański minister spraw zagranicznych, powróciwszy z Paryża, oświadczył, że po ostatniej rozmowie z francuskim ministrem spraw zagranicznych, Pichonem, odniósł wrażenie, że sprawa uznania Muleja Hafida sułtanem Maroka jest już uregulowana. Pozostają jeszcze do załatwienia tylko szczegóły drugorzędne.

Zwycięstwo rewolucyonistów w Tebris.

Tebris. Pet. ag. tel. donosi: Rewolucyoniści oraz tłum po zajęciu monarchistycznie usposobionej dzielnicy Davaczi, zdemolowali wiele domów bogatych członków klubu monarchistycznego. Obecnie całe miasto jest w rękach rewolucyonistów, którzy wzmacniają obwarowania, aby przeszkodzić ewentualnemu wtargnięciu wojsk szacha do miasta.

Kronika.

Dziś:

Kraków, czwartek 15 października.

Kalendarzyk kościelny: Jadwigi i Teresy p.

Kalendarzyk astronomiczny: Wschód słońca o godz. 6 m. 04, zachód o godz. 4 min. 48; długość dnia godzin 10 min. 44.

Nabożeństwo pamiątkowe w 91 rocznicę skonu Tadeusza Kościuszki, w katedrze na Wawelu, o 11 przed poł.

Teatr miejski w Krakowie: „Wesele".

Teatr ludowy: (ul. Rajska): „Rozkosze Warszawy" (po raz pierwszy).

Teatr miejski we Lwowie: „Faust" (występ Didura).

Z uniwersytetu. Z Wiednia telefonują: „Wiener Ztg" ogłasza: Cesarz zamianował tytularnego nadzwyczajnego profesora uniwersytetu w Krakowie dra Maryana Zdziechowskiego, tytularnym zwyczajnym profesorem.

Przedstawienie operowe dane będzie w sali hotelu Saskiego w niedzielę 25 b. m. staraniem szkoły operowej prof. J. Marso. Wykonany zostanie: 1 akt z „Fausta", 3 akt z „Strasznego Dworu" i ostatni akt z „Drubadura" w kostyumach, przy akompaniamencie orkiestry 13 p. p. pod kierunkiem p. J. N. Hocka. Bilety wcześniej nabywać można w księgarni Krzyżanowskiego.

Krakowskie Stow. artystów polskich (Salon) odbędzie walne zgromadzenie w piątek 16 b. m. o godz. 5 po południu w kancelaryi Tow. Przyjaciół sztuk pięknych (Plac Szczepański 4).

Konkurs na projekt mebli. Dyrekcya Muzeum miejskiego dla sztuk i rzemiosł rozpisuje konkurs na projekt mebli do pokoju sypialnego. Konkurs ten ma służyć jako podstawa dla dalszego konkursu dla stolarzy na wykonanie nagrodzonych projektów. Warunki konkursu są następujące: Meble mają być skromne i proste, dostępne dla średnio zamożnych ludzi; wymagane są następujące okazy: łóżko, stolik nocny, szafa, umywalnia i krzesło; rysunki mają być wykonane w skali 1:10, z oznaczeniem materyału i szczegółów ważnych przy wykonaniu; termin nadsyłania projektów (oznaczonych godłem i nazwiskiem w zamkniętej kopercie) pod adresem Muzeum ul. Franciszkańska 4, upływa z dniem 1 grudnia b. r.; nagrody wynoszą: I nagroda 250 K, II 100 K; autorowie nagrodzonych projektów mają obowiązek skorygowania rysunków szczegółowych dla stolarzy, przy konkursie następnym: okazy nagrodzone stają się własnością Muzeum; sąd konkursowy stanowią pp.: T. Stryjeński, J. Bukowski, J. Czajkowski, Wł. Ekielski, L. Puszet i M. Szczepański.

Inauguracya na politechnice lwowskiej. Ze Lwowa telefonują nam: Wczoraj przed południem po uroczystem nabożeństwie w kościele Maryi Magdaleny, odbyła się inauguracya na politechnice. W auli zgromadzili się zaproszeni dygnitarze, goście i młodzież. Między innemi przybył namiestnik dr Bobrzyński, marszałek krajowy hr. Badeni, arcybiskupi: Bilczewski i Teodorowicz, wiceprezydent Rady szkolnej kraj. Dembowski, posłowie Bandrowski, Lubomirski, Piniński i w. i.

Rektor dr Niementowski, powitawszy zebranych, przedstawił sprawozdanie z roku poprzedniego, poczem w przemowie do młodzieży zaznaczył, że gdy w ubiegłym roku na wszystkich politechnikach i uniwersytetach pozakrajowych panował strajk, młodzież politechniki lwowskiej pracowała spokojnie. Mowę swą zakończył rektor hasłem: praca jest najlepszą służbą dla Ojczyzny.

Następnie prof. Bogucki wygłosił wykład inauguracyjny p. t. „Rozwój budownictwa żelaznego i jego wpływ na architekturę".

Na tem zakończyła się uroczystość.

Defraudacya w lwowskim urzędzie podatkowym. Za Lwowa telefonują nam: Od dwóch dni krążyła po mieście pogłoska, że w lwowskim urzędzie podatkowym popełniono wielką defraudacyę, idącą w dziesiątki tysięcy koron. Pogłoska okazała się prawdziwą, bo oto znaleziono w kasie podatkowej brak 70.000 K., które zdefraudował oficyał podatkowy, Heronim Atlass. Aczkolwiek defraudacyę tę popełnił Atlass jeszcze w lipcu b. r., wyszła ona na jaw dopiero przed kilku dniami.

Defraudant, młody oficyał podatkowy, cieszył się wielkiem zaufaniem i względami szefa, który powierzył mu prowadzenie kasy, jakkolwiek w innych warunkach kasy oddaje się specyalnym kasyerom. Atlass nie omieszkał wkrótce wyzyskać tego zaufania. Oto wiedział on, że w lipcu Bank hipoteczny składa większe sumy w formie podatku. Podał się więc o urlop i chociaż pozwolenie na wyjazd miał już w kieszeni, czekał na podatek Banku hipotecznego. Jakoż około 12 lipca woźny bankowy przyniósł 78.000 K. Atlass pokwitował tę sumę, do kasy jednak oddał tylko 8.000 K, a resztę przywłaszczył sobie. Następnie sam sporządził rejestr, który wygotowuje zwykle inny urzędnik, i rejestr ten, naturalnie na kwotę 8.000 koron, odesłał do Administracyi podatków. Po tej defraudacyi wyjechał na kuracyę do Salzbrunnu (na Śląsku pruskim). I jakby wiedział, że malwersacya jego nie prędko wykryje się, bo oto w dniu 12 września b. r. przysłał z Salzbrunnu podanie z prośbą o przedłużenie urlopu, którego mu też udzielono.

Aż oto przed kilku dniemi wpadnięto na ślad defraudacyi zupełnie przypadkowo przy sposobności szkontrum z powodu innej mniejszej defraudacyi, popełnionej przez egzekutora podatkowego Kaparowskiego. Aczkolwiek Kaparowski ulotnił się, zarządzono ścisłe szkontrum dla zbadania rozmiarów defraudacyi, zwłaszcza, że z nią połączone są rozmaite malwersacye z podatnikami. Prowadzenie szkontrum tego powierzono oficyałowi podatkowemu p. Horbowemu, któremu wpadł do ręki regestr, sporządzony przez Atlassa. Ponieważ p. Horbowy wiedział, że regestr sporządzony ręką kasyera jest anomalią, zaczął badać, a wynikiem poszukiwań był ślad defraudacyi.

W urzędzie podatkowym powstał alarm. Zawezwano Bank hipoteczny, który jednakowoż wykazał się prawidłowo wystawionym kwitem. Wysłano depesze na wszystkie strony, ale za Atlassem ślad już zaginął.

Atlass pozostawił wo Lwowie żonę i troje dzieci. Przeprowadzona rewizya w mieszkania żony nie dała żadnych rezultatów. Żona oświadczyła, że nie wie, gdzie mąż przebywa. Szkontrum ksiąg i kasy Atlassa powierzono lustratorowi podatkowemu p. Szumskiemu, który bada, czy defraudacya nie przybierze większych rozmiarów.

Dotychczas ponad tych 70.000 K nic nie znaleziono. Jak twierdzą urzędnicy podatkowi, gdyby nie przypadek, defraudacya ta wyszłaby na jaw dopiero przy egzekucyi. Bank egzekwowany wykazałby się kwitem i wtedy defraudacya wyszłaby na wierzch.

Bank hipoteczny z powodu tej defraudacyi nie poniesie szkody, gdyż posiada zupełnie prawidłowo napisany kwit na 78.000 K.

Rewizye i aresztowania w Warszawie. Pisma warszawskie donoszą: Wczoraj po południu policya dokonała rewizyi w mieszkaniu lekarza-dentysty, p. Henryka Głuszkowskiego, przy ul. Widok nr. 19. Podczas rewizyi nic nie znaleziono, lecz p. Głuszkowskiego aresztowano.

Katastrofa kolejowa. Pisma warszawskie donoszą: We wtorek nad ranem na stacyi Sokołów, odnogi siedlecko-małkińskiej kolei nadwiślańskich, próżny pociąg wojskowy, wchodząc na stacyę, zderzył się z pociągiem towarowym manewrującym.— W pociągu wojskowym uległo rozbiciu 17 próżnych wagonów, a w pociągu towarowym 4 wagony ładowne, nadto oba parowozy zostały znacznie uszkodzone. Oba tory główne były tak zawalone rozbitemi wagonami, że komunikacyę musiano przerwać pomiędzy Siedlcami a Sokołowem zupełnie. Wypadek odbył się bez ofiar.

Z wiecu adwokatów. Z Wiednia telefonują: Na onegdajszym bankiecie wiecu adwokackiego zaszedł następujący epizod: Minister sprawiedliwości, który zapowiedział swoje przybycie i miał przemawiać w pewnych kwestyach prawniczych, nie przybył. Prezydent wiecu otrzymał list ministra, w którym ten oświadcza, że z powodu usunięcia się od udziału w bankiecie prezydenta najwyższego trybunału, on przybyć nie może. Przyczyną usunięcia się tych dygnitarzy był referat adwokata Königmanna, krytykujący ostro działalność i organizacyę najwyższego trybunału. W referacie wskazano na sprzeczności w jego orzeczeniach, na sposób prowadzenia rozpraw kasacyjnych, oraz na skład najwyższego trybunału, do którego powoływano urzędników z awansem, zamiast najwybitniejszych prawników; nadto referat zarzucał, że przed trybunałem tym odbywają się rozprawy nie wyłącznie w języku niemieckim. Przyjęto też rezolucyę w duchu tego referatu i to było przyczyną usunięcia się od bankietu ministra i prezydenta trybunału.

Na początku wczorajszego plenarnego posiedzenia wiecu adwokatów przewodniczący dr Feismantel zaproponował przyjęcie następującego oświadczenia:

„W drugim oddziale wiecu przyjęto rezolucyę, podnoszącą konieczną najszybszą reformę najwyższego trybunału. Adwokaci nie chcieli zupełnie tem zaatakować członków tego trybunału. Referat o tym wniosku został niedokładnie opublikowany i wywołał u członków trybunału najwyższego wrażenie, jakoby oni tem osobiście zostali zaatakowani. Dlatego, jako prezydent zjazdu, muszę stwierdzić, że referent w swych wywodach kilkakrotnie i stanowczo stwierdził, że krytyka jego zwraca się wyłącznie przeciw systemowi i że niema w tem absolutnie tendencyi obrażenia członków trybunału. Ubolewamy żywo nad nieporozumieniem i wyrażamy nadzieję, że rychło zostanie usunięte zamącenie dobrych stosunków między najwyższym trybunałem a stanem adwokackim. Sądzę, że tem sprawa na razie została załatwioną".

Następnie przystąpiono do dalszych obrad merytorycznych.

Po zakończeniu obrad merytorycznych zamknięto zjazd.

Katastrofa w kopalni. Z Huty Królewskiej telegrafują: Wczoraj przed południem wybuchł tu pożar w szybie głębokim na 1.100 metrów. Dotąd wydobyto 6 zwłok, w tem dwóch sztygarów. Około stu ludzi znajduje się jeszcze w kopalni. Sądzą, że część z nich jest stracona, gdyż znajdują się w obszarze objętym ogniem.

Z Huty Królewskiej telegrafują: Według doniesienia dyrekcyi górniczej, udało się prawie wszystkich górników, pozostających w szybie, w liczbie około 100, wyratować przez boczny szyb. Trzech górników zginęło, a około 20 jest nieprzytomnych. Powód wybuchu pożaru nie jest znany.

Cesarz Wilhelm wynalazcą. Z Berlina telegrafują: Cesarz Wilhelm dokonał wynalazku. Mianowicie wynalazł hamulec dla pociągów, który ma zapobiegać wypadkom kolejowym.

Rewizya praw autorstwa. Z Berlina telegrafują: Sekretarz stanu Schoen otworzył międzynarodową konferencyę dla rewizyi berneńskiej konwencyi o prawach autorstwa. Prezydentem konferencyi wybrano ministra stanu Studta.

Kasetka z banknotami. Z Nicei donoszą: Rybacy znaleźli niedaleko Mentony nad brzegiem morza kasetkę, zawierającą banknoty bułgarskie. Sądzą, że pochodzą one z kradzieży, dokonanej w r. ubiegłym w jednym z banków, na sumę 700.000 franków.

Koszta wojny rosyjsko-japońskiej. Według wiadomości zebranych przez wydział kontroli państwa, na koszta wojny japońskiej w 1904—6 r wydatkowano 2145 milionow rubli. Oprócz tego na wydatki spowodowane wojną asygnowano w 1907 r. 184 miliony i w 1908 r. 66 milionów 200.000 rubli. Razem więc wojna ostatnia kosztowała Rosyę 2,392,200.000 rubli w gotówce.

Bomba w garażu automobilów. — Z Nowego Jorku telegrafują: Do garażu tutejszego Towarzystwa dorożek motorowych, którego szoferzy strajkują, wrzucono bombę, co wywołało wielką panikę.

Mianowania. „Gazeta Lwowska" ogłasza: Namiestnik przeniósł inżynierów Adolfa Schneidra z Sambora do Lwowa, Jana Neuhausa Doctora z Dębicy do Lwowa i adjunkta budownictwa Stanisława Marconiego z Przemyśla do Rzeszowa.

Zmarli:

Iwo Witold Oświecimski, uczeń V kl gimn. św. Jacka, zmarł w Krakowie w 14 roku życia.

Odpowiedzialny redaktor i wydawca:
Michał Konopiński.

Ruch przejezdnych.

Kraków, 14 października.

HOTEL KRAKOWSKI: Bar. Charles Vandervelde z Cannes (Francya), dr Julienne Plattell z Interlaken (Szwajcarya), dr Gustave Legloire z Chiavari (Włochy), inżyn. Constant Camerlynk z Budapesztu, inż. Józef Konaszewski z Lublina, inż. Aleksander Górski z żoną i inż. Jan Osmołowski z żoną z Olkusza, dr Roman z Pers z N. Sącza, dr. Franc. Szymonowicz z Zakliczyna, porucz. Józef Dienelt i porucz. Karol Gender z Krakowa, Józef Bierkowski z Yevres (Francya), Mieczysław Hirszwinkel z Warszawy, Adam Wójcik z Zakopanego, inż. Helena Franke z Wrocławia, Zofia Polańska z Warszawy, sędzia Bronisław Jarema z Wiśnicza, Zyg. Gerlicz ze Szczotkowa (Król. Pol.), Brunon Deutschberger z Bielska, Wład. Brodacki z Biały, Kamila Rygierowa i Zofia Kiernicka z Raby Wyżnej, X. Wincenty Kozłowski i X. Stanisław Serwich z Białego Kościoła (Król. Pol.), rej. Kamil Podczaszyński z Trzciniey.

GRAND HOTEL: Olga Al. Wiktor z Czudec, Al. hr. Skrzyński z Wiednia, Zygmunt Ścibor Marchowski z Siedlec, Wincenty Charzyński z Warszawy, Jan Gumiński z Zalesia, K. hr. Sobański z Warszawy, Stan. Kostkiewicz z Kandyjówki (Podole ros.), Adam Didur z Medyolanu.

HOTEL SASKI: M. Czarnecki z Rzeszowa, Włod. Zwilling z Zarmere, Aug. Iwański z Ukrainy, E. Strassmann z M. Ostrawy, Eug. Aszkenazy ze Lwowa, S. Quittaer z Wiednia, L. Bernacki ze Lwowa, M. Hurkowska z Żytomierza, F. Bapetti z Bedonia, E. Salmonowicz z Warszawy, E. Tausk z Wiednia, L. Feuerstein ze Lwowa, M. Altschul, V. Fuchsbalg, L. Frisch i N. Frankfurt z Wiednia, W. Steinbach z Lipska.

Kursa telegraficzne.

Wiedeń 14 października. Losy a) procentowe: Austryackie zakładu kred. z obl. pr. z roku 1880 3-proc. 268·— Austr. zakł. kr. z obl. pr. z r. 1889 3-prc 260·90. Uregul. Dunaju z 1870 r. 100 złr 5-proc 257·50. Węg. Banku hip. po 100 złr 4-prc. 239·50. Pożyczka serb. prem. po 100 fr. 2-prc 99·35 b) bezproc.: (Basilica) 5 zł. 20·—. Zakł. kred. dla h. i p. po 100 zł. 471·—. Clary 40 zł. m. k. 147·— Pożyczka m. Insbruka 20 zł. 110·—. Losy m. Krakowa 20 zł. 105·—. Pożyczka m. Lublany 20 zł. 82.—. Ofen 43 zł. 220·—. Palffy 40 zł. 198·—. Czerw. krzyża austr. T. 10 zł. 48·—. Czerw. krzyża węg. Tow. 5 za 25·75. Losy fund. arcyks. Rudolfa 10 zł. 68·—. Salm. 26 zł. m. 230·—. Pożyczka Salcburga 20 zł. 108·—. Tureckie oblig. prem. kolej. po 400 fr. 179·75. Losy kom. m. Wiednia z 1874 r. 489·—

Berlin 14 października. Austryackie banknoty 85·15. Spirytus —·—.

Paryż 14 października. 3-proc. Renta 95·17. Mąka 29·80.

Z drukarni Literackiej w Krakowie ul. Jagiellońska 10.
Rządca Drukarni L. K. Górski.